

Patientvejledning

Bjerringbro Øjenklinik

Dovent øje

Definition

Ved et dovent øje forstås et øje, som ikke har udviklet normalt centralsyn på grund af manglende synsstimulation af hjernen før ca. 7-8 års alderen. Synsfeltet er ikke påvirket.

Baggrund

Når øjets optik danner et skarpt billede på nethinden, stimuleres den del af hjernen, som opfatter synsindtryk. Der skal gennem hjernens modningsproces "bygges et hus, der indeholder et synscenter". Dette "hus" består af et netværk af hjerneceller, der ligger ordnet og er forbundet på en bestemt måde. Når dette "hus er bygget færdigt" ved ca. 7 års alderen, bliver det stående livet ud, og hjernens evne til at se forsvinder ikke igen. Hvis det derimod ikke bliver bygget inden ca. 7-8 års alderen, kan det aldrig blive bygget, og øjet bliver dovent resten af livet. Det vil sige, at et dovent øje opstår indtil ca. 7-8 års alderen, hos nogle børn indtil 9 års alderen. Op træning af et dovent øje er til gengæld muligt indtil denne alder, derefter sjældent muligt.

Årsager

- Ensidig konstant skelen, det skelende øje bliver dovent.
Ved skelen af og til eller skiftevis skelen på det ene og andet øje bliver øjet ikke dovent.
- Stor forskel i brillestyrken på de to øjne hos langsynede. Er det højre øje f.x. +2 og det venstre f.x. +5, kan der skabes et klart billede på nethinden i det højre øje ved "at dreje 2 omgange" på spændingen af den indre øjenmuskel. Da hjernen automatisk spænder øjenmusklerne lige meget, resterer der en langsynet på +3 på det venstre øje, som derfor ser sløret. Dette medfører, at det venstre øje bliver dovent. Hjernen kunne i teorien også "dreje 5 omgange" på spændingen af de indre øjenmuskler og dermed se klart med venstre og sløret med højre, men da dette er mere anstrengende, vælger hjernen den nemmeste løsning, som altså er "at dreje 2 omgange". Det mest langsynede øje bliver dovent.
- Stor langsynethed og i nogle tilfælde stor nærsynethed. Billedet på nethinden er sløret, og synet udvikler sig ikke normalt.
- Stor bygningsfejl. Synet er sløret, uanset hvor meget øjet anstrenger sig.
- Uklarhed af optikken i øjet, d.v.s. hornhindeklarhed eller medfødt grå stær. Billedet på nethinden er sløret, og synet udvikler sig ikke normalt.
- Hængende øverste øjenlåg, som dækker halvdelen eller mere af pupillen. Kan være medfødt eller skyldes øjenlågssvulst, der tynger øjenlåget nedad. Synet stimuleres ikke.

Behandling

Behandlingen består i at stimulere det øje, som ser dårligt. Dette gøres ved:

- Om nødvendigt briller, som gør, at der dannes et skarpt billede på nethinden i begge øjne samtidigt.
- Klap foran det normalt seende øje, samtidig med eventuel brille, på een af følgende måder:
 - et antal timer per dag-ofte 3 timer.
 - et antal hele dage efterfulgt af en eller flere hele dages pause.
 - i svære tilfælde hele dagen, med én til nogle timer undtaget, alle ugens 7 dage i nogle uger indtil effekt, hvorefter klapbehandlingen kan mindskes.

- brug kun plasterklapper. Sørøverklap eller klap på brilleglasset giver mulighed for at kigge udenom klappen og risikerer derfor ikke at virke.
- sæt klappen på når ansigtet er rent.
- brug eventuelt fugtighedscreme for at beskytte huden.
- Klapbehandlingen har størst effekt, når barnet stimulerer synet mest, d.v.s. ved læsning, computerspil, perleplader, puslespil eller lignende. Klapbehandlingen er omvendt ikke så effektiv, når barnet blot løber rundt og leger.
- Det anbefales, at klappen bruges, når barnet er mest frisk, typisk når barnet er i daginstitution, i børnehave eller i skole.
- I starten af klapbehandlingen vil barnet ofte være klodset og fumlet. Det er her vigtigt at aflede barnet, således at klappen ikke pilles af. Efterhånden som synet trænes op, vil det gå bedre og bedre.
- Varigheden af klapbehandlingen varierer fra måneder til typisk flere år.

Behandlingseffekt

- Barnet kommer til regelmæssig synskontrol i øjenklinikken hver 2.- 4. måned. Når synet er trænet op på det dovne øje til at være ligeså godt eller næsten ligeså godt som det gode øje, kan klapbehandlingen aftrappes.
- Jo yngre barnet er, desto mere effektiv er klapbehandlingen.
- Hos langt de fleste børn lykkes det at optræne det dovne øje til meget fint syn; nogle opnår endda normalt syn. Nogle opnår dog ikke så god effekt, hvilket kan skyldes, at behandlingen startes meget sent, at øjet er meget dovent, eller at klapbehandlingen ikke kan gennemføres. Man kan dog klare sig fint gennem livet med eet godt øje og et dovent reserve-øje
- Efter ophør med klapbehandling, ser man ofte, at synet falder lidt på det trænede dovne øje. Dette er normalt. Skulle der senere i livet ske noget med det gode øje, vil man ofte opleve, at synet bedres på det dovne øje til det niveau, som det havde, da behandlingen stoppede.

Indkøb af klapper

Øjenklapper kan købes på apoteket eller på internettet hos f.x. www.medichope.dk

Med venlig hilsen

Øjenlæge, Thorsten Boll Matthiesen

www.bjerringbro-ojenklinik.dk

86 68 08 44, telefontid 9-11. Telefonen er døgnåben ugens 7 dage for eventuelt afbud.

Revideret af øjenlæge Thorsten Boll Matthiesen Bjerringbro Øjenklinik den 05-2021

Næste revision den 05-2024